

DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

– materiały informacyjno-edukacyjne, część 16

Osoby niewidome i słabowidzące – przykładowe udogodnienia

Wejście w życie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062) spowodowało, że różne instytucje podjęły starania, by ich oferta była dostosowana dla np. osób starszych czy z niepełnosprawnościami. Podstawowe kwestie w tym zakresie dotyczą np. dostosowania stron internetowych dla osób ze specjalnymi potrzebami. Istotne jest również dostosowanie przestrzeni w taki sposób, by eliminować bariery architektoniczne. Duże znaczenie ma także szkolenie pracowników i przewodników, aby wiedzieli oni w jaki sposób wspierać osoby z niepełnosprawnościami.

Osoby z dysfunkcją wzroku z wizytą w muzeum

Coraz częściej standardem staje się dostosowywanie wystaw dla osób niewidomych i słabowidzących. Udostępniane są audiodeskrypcje w formie plików mp3, które można pobrać ze strony internetowej na telefon lub odtwarzacz mp3. Podczas zwiedzania wystaw osoby niedowidzące i niewidome mogą korzystać z materiałów tyflograficznych, czyli wypukłych modeli ułatwiających odtworzenie w wyobraźni wybranych elementów ekspozycji. Przygotowywane są wideo tłumaczenia na język migowy oraz napisy do wybranych prezentacji multimedialnych i filmów. Ciekawym rozwiązaniem są także audioprzewodniki, które mają lokalizację miejsca. Stanowią one duże ułatwienie dla osób z dysfunkcją wzroku, zwiększają ich

samodzielność. Działanie takich audioprzewodników polega na tym, że gdy np. osoba niewidoma zwiedza zamek i przemieszcza się z komnaty do komnaty, wówczas audioprzewodnik mówi dokładnie co znajduje się w danym pomieszczeniu.

Mapy tyflogiczne (specjalne)

Mapa jest obecna w codziennym życiu człowieka widzącego, a płynąca z czytania map wiedza geograficzna, geopolityczna i społeczna jest przydatna do zrozumienia wielu wydarzeń gospodarczych, politycznych czy kulturowych. Właśnie z tego powodu istotne jest, by niewidomi i słabowidzący mieli dostęp do tego typu informacji, ułatwiających analizę zjawisk zachodzących we współczesnym świecie.

Informacje o wszystkich usługach prezentujących mapy topograficzne, ogólnogeograficzne, tematyczne i specjalne (tyflogiczne), prowadzonych przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, można znaleźć w menu głównym serwisu www.geoportal.gov.pl w pozycji „Usługi/Usługi przeglądania WMS i WMTS” . Mapy specjalne w postaci cyfrowej są dostępne

bezpłatnie i możliwe do dowolnego wykorzystania.

W Instytucie Tyflogicznym Polskiego Związku Niewidomych (PZN) utworzono czytelnię map i planów dla osób niewidomych oraz słabowidzących. Oprócz stacjonarnej czytelni map i planów mieszczącej się w budynku PZN przy ul. Konwiktorskiej 7 w Warszawie, istnieje podstrona internetowa zawierająca katalog

atrakcji turystycznych dostępnych dla osób z dysfunkcją wzroku. Dostępne są tam informacje o makietach, tyflografikach, audioprzewodnikach z audiodeskrypcją, czy innych usprawnieniach. Na liście dostępnych atrakcji turystycznych można znaleźć tam dane na temat udogodnień w muzeach w różnych regionach Polski.

W ostatnim czasie, w Punktach Informacji Miejskiej InfoKraków w takich lokalizacjach jak ul. Św. Jana 2, Rynek Główny 1/3, ul. Józefa 7 oraz ul. Powiśle 11, udostępniono specjalnie opracowane mapy komunikacyjne i turystyczne, dedykowane osobom niewidomym i słabowidzącym. Jest to projekt Urzędu Miasta Krakowa, Polskiego Związku Niewidomych oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących przy ul. Tynieckiej w Krakowie, którego celem jest ułatwienie osobom z dysfunkcją wzroku poruszania się po Krakowie i odkrywania walorów turystycznych.

Mapy komunikacyjne dla niewidomych wykonano techniką sitodruku wypukłego na kolorowym kartonie. Dla osób słabowidzących przygotowano mapy w druku powiększonym i kolorowym, dzięki czemu mogą one także służyć innym osobom o szczególnych potrzebach, np. seniorom.

Mapy turystyczne powstały metodą tłoczenia wypukłego na przezroczystym plastiku w wersji dla niewidomych. Natomiast w wersji dla słabowidzących mapy wykonano na kolorowym kartonie w druku płaskim i powiększonym. Zaznaczono na nich główne atrakcje turystyczne Starego Miasta, muzea, punkty informacji turystycznej, kościoły, a także elementy infrastruktury: przejścia dla pieszych na linii Plant i przystanki tramwajowe.

Przeźren zapachowa w Wielkopolsce

24 lutego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach w pobliżu Poznania otwarto *Aromatorium – Bibliotekę Zapachów*. Pracownia ta powstała po to, by młodzi ludzie mogli poznawać świat przez zapach. Pomysłodawcą stworzenia tego miejsca jest nauczyciel z ośrodka, który w czasie pandemii wysyłał uczniom zioła i kwiaty z ogrodu sensorycznego w Owińskach, aby urozmaicić lekcje zdalne. To dzieciom

się bardzo spodobało. Tak narodził się pomysł stworzenia *Biblioteki Zapachów*. Obecnie znajduje się tam ponad 6 tys. kompozycji zapachowych. Powstałe *Aromatorium* to coś pomiędzy pracownią alchemiczną, perfumerią a składem aptecznym.

Wszystkie pomoce w pracowni zostaną dostosowane do potrzeb dzieci niewidomych i słabowidzących. Na przykład piramida zapachowa, która jest powszechna przy

przygotowywaniu perfum, będzie przedstawiona jako tyflografika. Nie zabraknie też eksponatów, które będzie można dotykać.

Dzieci będą tworzyć tutaj mapy zapachowe, czyli zbiory punktów orientacyjnych i towarzyszące im zapachy. Poznają także podstawy perfumiarstwa.

Uczniowie będą mieli także możliwość stworzenia map metaforycznych, czyli np. dziecko stworzy *memory* zapachowe po powrocie z wakacji. Zapachy będą umieszczane w buteleczkach, a jeśli nie będzie można tego zrobić, to aromaty będą zapisywane. Mapa będzie opisana słowami w formie dostosowanej do ucznia, czyli np. w brajlu, czarnodruku albo dźwiękiem. Będą tutaj także prowadzone zajęcia relaksacyjne z zapachami i muzyką.

Źródła:

<https://www.geoportal.gov.pl/>

<https://pzn.org.pl/dostepne-atrakcje-turystyczne-dla-osob-z-dysfunkcja-wzroku/>

http://krakow.pl/bezbarier/turystyka_sport_kultura/2774,artykul,mapy_dla_niewidomych.html

<http://www.blind.krakow.pl/>

<https://pzn.org.pl/czym-pachnie-swiat/>